

การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนอง
เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

นางสาว กรชนก ชื่นใจ

รองกรรมการผู้จัดการ บริษัทแซทเทล(ประเทศไทย) จำกัด

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2562

เอกสารวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองเพื่อสนับสนุน
ยุทธศาสตร์ชาติ
โดย นางสาวกรชนก ชื่นใจ
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก รัชกร ภูพัฒน์ดล

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2562 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี

(ธีระพงษ์ เย็นอุทก)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(สิ้นสมุทร์ จันทรเนตร)

ประธานกรรมการ

ดร.

(สัมฤทธิ์ กางเพ็ง)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(รัชกร ภูพัฒน์ดล)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(กนิษฐา ฐิติวัฒนา)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย นางสาว กรชนก ชื่นใจ
เรื่อง การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองเพื่อสนับสนุน
ยุทธศาสตร์ชาติ
วันที่ กันยายน 2562 **จำนวนคำ :** 5,213 **จำนวนหน้า :** 15
คำสำคัญ การบริหารจัดการ แรงงานต่างด้าว
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาการควบคุมปริมาณแรงงานต่างด้าวภายในจังหวัดระนองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ลดปัญหาในด้านอื่นๆตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความมั่นคง ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายยุทธศาสตร์ชาติที่รัฐบาลกำหนดออกมาในครั้งนี้ด้วย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองที่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้เกิดการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านของยุทธศาสตร์ชาติให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มี 7 ประการดังนี้ 1) จัดให้มีการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองอย่างบูรณาการ ทุกส่วนงานราชการต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนอย่างดีและสามารถปฏิบัติงานร่วมสานพลังกับหน่วยงานอื่นอย่างดียิ่ง 2) รัฐบาลต้องเอาจริงเอาจังกับการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมือง เพราะมีผลกระทบต่อประเทศชาติในหลายมิติ ต้องถือว่าปัญหานี้เป็นวาระแห่งชาติ(National Agenda) 3) เพิ่มมาตรการและบทลงโทษสำหรับประชาชนผู้กระทำความผิดในการนำพาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและให้มีการลงโทษโดยไม่รอลงอาญา 4) เพิ่มบทลงโทษอย่างรุนแรงสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดในการนำพาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยใช้กฎหมายพิเศษเพื่อบังคับ 5) ปรับปรุงระเบียบในการผ่านเข้าออกของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองให้

มีความง่ายในการปฏิบัติและง่ายในการตรวจสอบรวมทั้งพิจารณาปรับลดอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับแรงงานต่างด้าวให้เหมาะสมในการขอเข้าออกประเทศ 6) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์รณรงค์ในเรื่องของการใช้แรงงานกับบาหลีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ให้ความสำคัญที่เกี่ยวข้องเพื่อเกิดการรับรู้ที่ถูกต้อง 7) เพิ่มความร่วมมือกับฝ่ายเมียนมาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดความไว้วางใจและความไว้วางใจของทั้งสองประเทศ

ABSTRACT

AUTHOR: MISS KORNCHANOK CHUENJAI
TITLE: The Administration of Alienate labour in Ranong
Province to support National Security Strategy
DATE: September 2019 **WORD COUNT:** 5,213 **PAGES:**15
KEY TERMS: Administration Alienate labour
CLASSIFICATION: Unclassified

The Administration of Alienate labour in Ranong Province is the essential and important issue to cover the Alienate labour quantity in Ranong Province. Up to the present time , There has been various problems occurring in this province which connecting to Alienate workers such as the security problem , economic , criminal and international problem. Especially the illegal Alienate ones. The factors that caused to the illegal Alienate moving are as the followings ; The finding are the conclusion and offering to Solving the problem of Alienate labour moving to Thailand for the government . These are the procedures 1) Increase the high level degree of the penalty in law to any person who involving in Alienate labour assistance. 2) Issue the iron rules to control those government men who working with Alienate labour. 3) Central Government needs to inspect and evaluate all local bureaus/offices in Rayong province on Alienate labour4) Government must do the suppression on illegal Alienate labour movements 5) Local Government has to do the propaganda to the people on the correcting performance on Alienate labour issue. 6) Increasing the international relationship to Myanmar in every level.7) Alienate labour issue should be the National Agenda.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารการศึกษาวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงเป็นไปอย่างดีด้วยความเมตตากรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก พันเอกธัชกร ภูวพัฒน์ดล อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และดร.สัมพันธ์ กางเพ็ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา และพันเอกหญิงกนิษฐา ฐิติวัฒนา กรรมการควบคุมเอกสารวิจัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ หากเอกสารวิจัยนี้ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อหน่วยงาน และประเทศชาติในอนาคตผู้วิจัยขออุทิศความดีของเอกสารนี้ให้แก่บิดา มารดา อาจารย์ ผู้บังคับบัญชา ผู้มีพระคุณทุกท่านและครอบครัว อันเป็นที่รักยิ่ง

การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนอง เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ

ในปี 2561 รัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ตราพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ ออกมาบังคับใช้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ชาติไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็น เครื่องมือที่กำหนดกรอบและทิศทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะเวลายาวนานเพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลง ถือเป็นครั้งแรกที่รัฐบาลมีแผนพัฒนาประเทศแบบนี้ โดยวิสัยทัศน์หรือภาพในอนาคตของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ก็คือ “ประเทศไทยมีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง” และมีคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” อธิบายขยายความได้ว่าใน ประเด็นความมั่นคงนั้นประเทศต้องมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้ง ภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็ง เป็นศูนย์กลางและที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ระบบ การเมืองมีความมั่นคง เป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตาม หลักธรรมาภิบาลสังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถฉีกกำลังเพื่อพัฒนา ประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความสุข ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงาน และรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยใน ชีวิตทรัพย์สิน ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ ประเด็นความมั่งคั่งประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกกระดับเป็น ประเทศในกลุ่มรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับ ผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น เศรษฐกิจมีความสามารถในการ แข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและ สังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้าการลงทุนและการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาค และระดับ

โลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง ความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืน การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ ในประเด็นยั่งยืนคือเน้นให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยยึด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ถือว่าเป็นแกนหลักในการพัฒนาประเทศ

นอกจากนี้รัฐบาลยังได้กำหนดนโยบายประเทศไทย 4.0 ซึ่งเป็นโมเดลหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติที่เป็นการเปลี่ยนผ่านทั้งระบบใน 4 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1) เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) ในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้อง ร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรและเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) 2) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่รัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง 3) เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และ 4) เปลี่ยนจาก แรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูงซึ่งเป็นการปฏิรูป โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนา โดยที่ภาค เกษตรยังคงเป็นแกนหลัก แต่จะเปลี่ยนการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่โดย สร้างความปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และสนับสนุนให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ มากขึ้นดังนั้น การพัฒนาอาชีพเกษตรสมัยใหม่ในสถานศึกษาจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ สถานศึกษาทุกแห่งต้องนำไปบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อสอดคล้องกับ แนวนโยบายดังกล่าว อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและระดับฐานรากในชุมชน การ ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อตอบโจทย์ประเด็นปัญหาและความท้าทายทางสังคมในมิติ ต่างๆ การส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้มแข็งและสามารถ

แข่งขันได้ในเวทีโลก การยกระดับขีดความสามารถ การเสริมสร้างทักษะและการเติมเต็ม ศักยภาพของประชาชนให้ทันกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกต่อไป

จากแนวคิดดังกล่าวนำไปสู่โครงการสานพลังประชารัฐ (Public-Private Collaboration) ได้ทบทวนหลักการและอธิบายแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมือง (Public Governance) ร่วมสมัยในส่วนที่เกี่ยวกับการผนึกกำลังหรือสานพลังระหว่างภาครัฐ และ ภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม (Collaborative Governance) โดยเฉพาะการทำงานร่วมกัน ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Collaboration) เพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของสังคมซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของปรัชญาและแนวคิดเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของธุรกิจต่อสังคมซึ่งครอบคลุมเรื่องของการบูรณาการ หน่วยงานภาครัฐด้วยกันเองในทุกระดับ การร่วมมือประสานการทำงานและ /หรือการเปิด ทางเลือกให้แก่ภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคมที่ไม่ใช่ภาครัฐ ได้แก่ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนและประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองทั้งในแง่ทางตรง และทางอ้อม

ในทุกภาคส่วนของประเทศไทยจะมีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับ ประเทศไทยได้แก่ เมียนมา ลาว หรือ เขมร เดินทางเข้ามารับจ้างทำงานในประเทศไทย เป็นจำนวนมากมาเป็นเวลานานกว่าครึ่งศตวรรษแล้ว ซึ่งคนไทยจะเรียกแรงงานเหล่านี้ว่า แรงงานต่างด้าว (Alienated Labour) โดย ¹การหลั่งไหลเข้ามาของแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ เข้ามาในประเทศไทยเริ่มจากในช่วงทศวรรษที่ 1970 ถึง 1980 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เกิดการ ขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ (ลาว เขมร และเวียดนามเป็นคอมมิวนิสต์) ประชาชนของ ประเทศเหล่านี้จำนวนมากเกิดความอดอยากยากจนและเดือดร้อน ในขณะเดียวกัน ประเทศสหรัฐก็ใช้วิธีการสร้างความสำเร็จให้กับประเทศที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์เช่นไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ และในช่วงเวลานั้นก็เกิดการเข้ามาลงทุนของกลุ่มทุนต่างชาติ ที่มุ่งจะขยาย ฐานการผลิตเข้าสู่ประเทศที่ค่าแรงถูกกว่า (อเมริกาเหนือ) ประกอบกับการพัฒนาเป็น ประเทศอุตสาหกรรมในประเทศสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย และไทยในยุคนี้จะมีคำพูดถึง ประเทศที่กำลังพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่เหล่านี้ว่าเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (New

Industry Countries :Nic) ประเทศไทยในยุคนั้นจึงมีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอย่างมาก มีการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากซึ่งส่งผลต่ออุปสงค์ด้านแรงงาน (Demand on Labour) และเมื่อแรงงานไทยมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงมีการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยการนำเข้าของแรงงานต่างชาติจากเพื่อนบ้าน ส่งผลให้เกิดการเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานต่างด้าวอย่างต่อเนื่อง โดยการเข้ามาของแรงงานต่างด้าว (Alienate Labour) นั้นจะเกิดขึ้นกับเมืองใหญ่ของไทยและเมืองที่เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมเช่นกรุงเทพ สมุทรสาคร สมุทรปราการ เป็นต้น และสำหรับการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวเหล่านี้มี 2 รูปแบบ คือ 1.แบบถูกกฎหมายคือขออนุญาตและได้รับอนุญาตอย่างถูกต้อง 2.แบบผิดกฎหมายคือ พวกที่ลักลอบเข้ามาโดยวิธีต่างๆซึ่งประเภทหลังนี้เป็นกลุ่มที่สร้างปัญหาให้กับประเทศชาติของเรามากที่สุด และยากต่อการควบคุมมากที่สุด เพราะไม่มีข้อมูลในฐานข้อมูลของส่วนราชการใดๆ เมื่อแรงงานผิดกฎหมายเหล่านี้ไปก่อคดีต่างๆ เช่น ลักขโมย หรืออาชญากรรม ก็เป็นงานยากของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะติดตามตัวมาลงโทษได้ และจากผลการสำรวจพบว่าแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายมีแนวโน้มสูงที่จะกระทำผิดกฎหมายมากกว่ากลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมาย ประเทศไทยนับเป็นศูนย์กลางการย้ายถิ่นเข้าที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานทักษะฝีมือต่ำ ทั้งนี้ ประเทศไทยอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ประกอบอาชีพทักษะฝีมือต่ำจากประเทศกัมพูชา ลาว และเมียนมาเท่านั้น

ในปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนคนต่างด้าวคงเหลือในพื้นที่ปริมณฑล(รอบกรุงเทพ)มากที่สุด จำนวน 457,611 คน รองลงมาคือภาคใต้จำนวน 301,718 คน ภาคกลางจำนวน 278,918 คน กรุงเทพฯจำนวน 198,433 คน ภาคเหนือจำนวน 182,328 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 26,567 คน ² ในส่วนของภาคใต้จังหวัดระนองเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการผ่านเข้าออกของแรงงานต่างด้าวมากที่สุดและมีปัญหาการลักลอบเข้ามาทำงานโดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวมากที่สุด

จังหวัดระนองตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลอันดามัน ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 568 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 3,298.045 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,061,278 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.63 ของเนื้อที่ทั้งประเทศและมีพื้นที่มากเป็นอันดับ 60 ของประเทศ และมีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดใกล้เคียงหลายจังหวัดได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดพังงา และมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและ ทะเลอันดามันทางทิศ ตะวันตก พื้นที่จังหวัดระนองมีลักษณะรูปร่างเรียวยาวและแคบระยะทางจากทิศเหนือจรด ทิศใต้ยาว 169 กิโลเมตร มีส่วนที่กว้างที่สุดที่เป็นพื้นดินประมาณ 25 กิโลเมตร และมีส่วน ที่แคบที่สุด 9 กิโลเมตร มีแม่น้ำกระบุรีกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียน มาการปกครองแบ่งออกเป็น 5 อำเภอ 30 ตำบล 167 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอเมืองระนอง อำเภอละอุ่น อำเภอกะเปอร์ อำเภอกระบุรี และอำเภอสุขสำราญ จากลักษณะ ภูมิศาสตร์จังหวัดระนองที่เป็นอาณาเขตติดต่อกับประเทศเมียนมา ทั้งทางบกและทาง ทะเล ทำให้มีการค้าขายระหว่างสองประเทศเป็นอย่างมาก อีกทั้งทำให้การเดินทางผ่าน เข้าออกของแรงงานต่างด้าวทำได้ง่าย ทั้งช่องทางที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย สำหรับ ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดระนองประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม และภาคประมงซึ่งเป็นอาชีพที่ขาดแคลนแรงงาน นอกจากนี้แรงงานด้านค่าตอบแทนแรงงานที่สูงกว่าใน ประเทศเมียนมา เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้มีแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มาทำงานในพื้นที่จังหวัดระนองเป็นจำนวนมาก

กรณีที่แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัดระนองเป็นจำนวนมาก³ โดยที่หน่วยราชการในพื้นที่ยังไม่มีมาตรการในการบริหารที่ดีมารองรับจึงส่งผลกระทบ อย่างรุนแรงทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ ฯลฯ ในพื้นที่จังหวัดระนองมีส่วนราชการหลายส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ปริมาณแรงงานต่างด้าว แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ยังขาดการบูรณาการ ซึ่งในการดำเนินการ ดังกล่าวอาจมีช่องว่างในการปฏิบัติหน้าที่และยังพบว่ายังมีบางหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนต่อการหลบหนีเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวซึ่งมีผลโดยตรงต่อการเพิ่มจำนวน แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในจังหวัดระนองด้วย จึงทำให้ประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการแรงงานต่างด้าวลดลงตามไปด้วย

ผู้เขียนจึงได้สนใจค้นคว้าแนวทางในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองว่ามีวิธีการใดบ้างที่จะสามารถควบคุมปริมาณแรงงานต่างด้าวให้เหมาะสม และสามารถลดปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้ โดยเน้นศึกษาในประเด็นที่การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวนี้นับสนุนต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ทั้ง 6 ประเด็นนั่นเอง

หากจะพูดถึงประเภทของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอยู่อาศัยในจังหวัดระนองนั้น ตามข้อมูลของกรมการจัดหางานจำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่⁴ คือกลุ่มที่ (1) กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกกฎหมาย ได้แก่ แรงงานต่างด้าวตามมาตรา 9 ดังนี้ 1) ประเภทตลอดชีพ 2) ประเภททั่วไป 3) ประเภทที่ได้รับอนุญาตทำงานตามข้อตกลง MOU และ 4) ประเภทพิสูจน์สัญชาติและได้รับอนุญาตทำงานเดิม และแรงงานต่างด้าวที่ขออนุญาตทำงานตามมาตรา 12 ประเภทส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายอื่น ๆ กลุ่มที่ (2) แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ได้รับอนุญาตทำงาน (กลุ่มนี้คือกลุ่มมาตรา 13 แบ่งเป็น 1) ชนกลุ่มน้อย 2) แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา คนต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย จำแนกตามมาตรา 9 ประเภทตลอดชีพ หมายถึง ผู้ที่ได้รับอนุญาตทำงานตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 พ.ศ. 2515 ข้อ 10 (1) ให้ใช้ได้ตลอดชีวิตของคนต่างด้าว เว้นแต่คนต่างด้าวจะเปลี่ยนอาชีพใหม่ในไตรมาส 1/2560 จังหวัดระนองยังไม่ปรากฏคนต่างด้าวประเภทตลอดชีพ

สิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการมีแรงงานต่างด้าวในประเทศก็คือผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าว จากข้อมูลของกรมแรงงานในปีปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่าจำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายในจังหวัดระนองมีเกือบสองหมื่นคน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วก็น่าจะมากกว่านี้ และหากรวมกับยอดแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกกฎหมายอีกสองหมื่นคนกว่าคน จะเห็นว่าจะมีแรงงานต่างด้าวอยู่อาศัยในจังหวัดระนองเกือบห้าหมื่นคน ซึ่งแน่นอนว่าจำนวนแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ย่อมจะส่งผลกระทบต่อจังหวัดระนองในด้านต่างๆอย่างมาก ดังนี้ ผลกระทบจากปัญหาแรงงานต่างด้าว ด้านการเมืองการปกครองอาจมีชนกลุ่มน้อยสัญชาติเมียนมา ลักลอบเข้ามาใช้เป็นฐานปฏิบัติการทางการเมืองต่อรัฐบาลเมียนมา อันอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียนมาได้

ด้านเศรษฐกิจปัญหาแรงงานต่างด้าวจะส่งผลให้ เศรษฐกิจตกต่ำ คนไทยว่างงาน ด้านสังคม สถานประกอบการ หรือย่านชุมชนที่ชาวเมียนมาอยู่อาศัย มักจะมีเหตุเมาสุรา ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายกันอยู่เสมอ ทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ อีกทั้งไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของคนไทยที่อยู่บริเวณข้างเคียง ด้านสาธารณสุข แรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ไม่ค่อยรักษาความสะอาด เนื่องจากขาดความรู้เรื่องการอยู่อาศัยอย่างถูกสุขอนามัย⁵ ทำให้ความเป็นอยู่ค่อนข้างสกปรก อาจก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคต่างๆ เช่น โรคเอดส์ ไข้ซัง มาลาเรีย วัณโรค และอุจจาระร่วง เป็นต้น ด้านความมั่นคง ชาวเมียนมา เข้ามามาก่ออาชญากรรม เช่น ค้าขายยาเสพติด กระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และหนีกลับประเทศเมียนมาได้โดยง่าย ทำให้ยากต่อการจับกุมด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีหลายครั้งที่เหตุการณ์กระทบกระทั่งระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยกับแรงงานต่างด้าว ในกรณีกลุ่มแรงงานก่อความวุ่นวายและหรือก่อปัญหาถูกโยกไปสู่ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับประเทศ

ต่อคำถามที่ว่าทำไมต้องมีการหลบหนีเข้าเมืองหรืออะไรคือสาเหตุการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนอง จากการค้นคว้าพบว่ามีหลายปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการลักลอบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว ที่สำคัญดังนี้ 1) ปัจจัยภายในจากประเทศเมียนมาที่มีปัญหา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง ในขณะที่ประเทศไทยโดยเฉพาะในจังหวัดระนองต้องการแรงงานฝีมือราคาถูกจำนวนมาก เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เช่น ธุรกิจก่อสร้าง เกษตรและประมง จึงเกิดแรงงานต่างด้าวเมียนมาข้ามชาติ จำนวนมากที่ลักลอบเข้ามาทำงานในจังหวัดระนอง 2) รัฐบาลไทยไม่ให้ความสำคัญอย่างจริงจัง กับปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง ของคนต่างชาติ โดยเฉพาะในจังหวัดระนองซึ่งอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพ ไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ทำให้มีการละเมิดกฎหมายทั้งแรงงานต่างด้าวและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทยและเมื่อแรงงานผิดกฎหมายเข้าสู่ประเทศไทย มีการแสวงผลประโยชน์จากแรงงานต่างด้าวทั้งในรูปแบบทรัพย์สินเงินทองและผลประโยชน์ด้านอื่นๆ 3) การแสวงผลประโยชน์ทับซ้อน⁶ หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวหลายหน่วย ทำให้มีการปล่อย

ปลະละเลยการขาดมาตรการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ) ความยุ่งยากและเสียค่าใช้จ่ายสูงของขั้นตอนทางกฎหมาย แรงงานต่างด้าวมีแรงจูงใจ ในการเข้ามาหางานทำงานในจังหวัดระนองเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า แต่การเข้ามาตามขั้นตอนของกฎหมายไทย มีความยุ่งยากในการตรวจสอบและพิสูจน์สัญชาติ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูง และแรงงานต่างด้าวจะไม่สามารถออกนอกพื้นที่จังหวัดระนองได้(ในปัจจุบันจากการขยายผลในการจับกุมพบว่าแรงงานพม่ามีความต้องการไปทำงานในประเทศมาเลเซียเป็นส่วนมากแต่ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่าน) แรงงานต่างด้าว จึงใช้วิธีลักลอบเข้ามาขายแรงงาน และหากถูกจับได้ก็แค่จะถูกผลักดันกลับ ซึ่งไม่ได้เป็นบทลงโทษที่จะทำให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองเกรงกลัวต่อกฎหมาย

การลักลอบเข้าสู่จังหวัดระนองของแรงงานต่างด้าวชาวพม่า การหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ด้านจังหวัดระนอง อาศัยช่องทางในการหลบหนีเข้าเมืองดังนี่คือการเข้ามาตามช่องทางจุดผ่านแดนถาวร เนื่องจากในพื้นที่จังหวัดระนองมีจุดผ่านแดนถาวร จำนวน 1 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวรเกาะสอง ซึ่งการสัญจรข้ามแดนระหว่างประเทศ เป็นไปตามความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหภาพเมียนมา ว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างประเทศทั้งสอง ซึ่งได้กระทำไว้เมื่อวันที่ 16 พ.ค. 2540 โดยในความตกลงดังกล่าวได้กำหนดให้การสัญจรข้ามแดนต้องใช้เอกสารผ่านแดน 2 ประเภท คือ บัตรผ่านแดน หรือ BORDER PASS และหรือบัตรผ่านแดนชั่วคราว หรือ TEMPORARY BORDER PASS เอกสารทั้งสองประเภททำให้แรงงานต่างด้าวใช้เป็นช่องทางในการหลบหนีเข้าเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทำบัตรผ่านแดนปลอม การใช้บัตรผ่านแดนเข้าเมืองแล้วไม่เดินทางกลับ แต่คงพำนักอยู่ในพื้นที่จังหวัดระนอง หรือหลบหนีเดินทางต่อไปยังจังหวัดอื่น หรือหลบหนีไปยังประเทศอื่น การหลบหนีเข้ามาตามช่องทาง ทำข้าม ทำเรือตามแนวชายแดน โดยการหลบหนีเข้ามา ในลักษณะนี้จะมีกลุ่มขบวนการลักลอบนำพา ทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายเมียนมา คอยให้การสนับสนุนโดยเรียกเก็บผลประโยชน์จากแรงงานต่างด้าว และจะกระทำกันอย่างเป็นกลุ่มขบวนการ ซึ่งประกอบด้วยตลอดแนวชายฝั่งมีช่องทาง ทำข้าม ทำเรือ ที่สามารถเดินทางสัญจรข้ามแดนไปมาหาสู่กันได้มีจำนวน 82 ช่องทาง⁷ สภาพปัญหาของแรงงานต่างด้าว เนื่องจากจังหวัดระนอง

เป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเมียนมา ซึ่งสะดวกต่อการเดินทางเข้าออก ประกอบกับค่าแรงงานสูงกว่า จึงทำให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา เดินทางเข้ามาทำงานในจังหวัดระนองเป็นจำนวนมาก แรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานบางส่วนที่ได้รับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจากนายจ้าง ประกอบการเดิม/เมื่อมีนายจ้างเกอบการใหม่เสนอให้ค่าตอบแทนที่สูงกว่าก็จะมีการย้ายมาอยู่กับนายจ้างรายใหม่ แรงงานต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน เมื่อได้รับการพิสูจน์สัญชาติแล้วจะได้รับหนังสือเดินทางชั่วคราว (Temporary Passport) และได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าเมือง(Visa) แล้วคนต่างด้าวสามารถเดินทางไปไหนมาไหนได้ และสามารถเดินทางไปจังหวัดอื่นได้ จึงทำให้คนต่างด้าวบางส่วนเปลี่ยนนายจ้างอาจด้วยสาเหตุผู้นำสถานประกอบการณ์ภายในจังหวัด หรือต่างจังหวัด ให้อัตราค่าจ้างที่มากกว่าและสวัสดิการที่ดีกว่าการที่ส่วนราชการหลายส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมปริมาณแรงงานต่างด้าว แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ยังขาดการบูรณาการ ในการปฏิบัติหน้าที่จะเห็นได้ว่าการเข้ามาของแรงงาน ต่างด้าวชาวเมียนในจังหวัดระนองนั้นมีทั้งข้อดีข้อเสียเหมือนเหรียญที่มีสองด้าน จำเป็นที่เราจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี และเพื่อให้มองเห็นปัญหาในเรื่องนี้ให้ชัดเจน สำหรับหน่วยงานการป้องกันและปราบปรามผู้หลบหนีเข้าเมืองจังหวัดระนองในปัจจุบัน คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ กำหนดให้กองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพบกและกองทัพเรือ^๘ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควบคุมการผ่านเข้าออกประเทศตามแนวชายแดนอย่างเข้มงวดและให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนด และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับขบวนการ ลักลอบนำเข้าแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ตลอดจนดำเนินการทางวินัยและอาญาแก่เจ้าหน้าที่รัฐซึ่งละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพบกและกองทัพเรือ กองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยึดถือข้อกำหนดในประกาศนี้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานโดยทั่วกัน และให้พิจารณากำหนดมาตรการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความร่วมมือของผู้ประกอบการและนายจ้าง หรือมาตรการอื่นใดอันจะเป็นการส่งเสริมการดำเนินการตามประกาศนี้ ให้

คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์หน่วยงานต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ได้เฝ้าระวังและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทั้งปวง โดยเฉพาะเรื่อง แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การอยู่โดยผิดกฎหมาย กลุ่มมาเฟีย และการค้ามนุษย์ การค้าประเวณี ก่อให้เกิดขบวนการลักพา และขบวนการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นปัญหากระทบความมั่นคงของประเทศ และกระทบต่อความสงบสุขของพี่น้องประชาชน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กระบวนการในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมา⁹ โดยใช้เทคนิคการบริหาร SWOT ดังนี้ 1) STRENGTH หรือจุดแข็ง จังหวัดระนองมีหน่วยงานราชการที่ร่วมรับผิดชอบต่อแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาหลายหน่วย เช่น ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง แรงงานจังหวัดระนอง หน่วยทหารกองทัพบก หน่วยทหารเรือ ภาค 3 และหน่วยงานปกครองอื่นๆ แรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาส่วนมากเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และตั้งใจมาประกอบอาชีพโดยสุจริต นายจ้างซึ่งมีแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาเป็นลูกจ้าง ส่วนมากพร้อมที่จะดำเนินการต่อแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย⁹ ขอเพียงได้รับค่าจ้างและแนะนำจากส่วนราชการ แรงงานต่างด้าวชาวเมียนมามีความผูกพันกับคนไทย มีความเข้าใจในนิสัยและลักษณะเฉพาะของคนไทย และในขณะเดียวกันคนไทยก็เข้าใจแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาเช่นกัน 2) Weakness จุดด้อยหรือจุดอ่อน แม้จังหวัดระนองมีหน่วยงานราชการที่ร่วมรับผิดชอบต่อแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาหลายหน่วย แต่ก็มีลักษณะต่างคนต่างทำงานไปตามลักษณะเฉพาะขององค์กรของตน และขึ้นการบังคับบัญชาต่อเฉพาะผู้บังคับบัญชาในหน่วยของตนเท่านั้น ยังขาดการทำงานในลักษณะบูรณาการ ทำให้การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรมีหน่วยงานราชการที่ร่วมรับผิดชอบต่อแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาหลายหน่วยที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน กล่าวคือมีการแสวงประโยชน์จากการนำแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาเข้าออกภายในจังหวัดระนอง ยังไม่มีกฎหมายพิเศษสำหรับกระบวนการลงโทษต่อข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่หรือนายจ้างที่กระทำผิดกรณีเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมา การใช้กฎหมายปกติทำให้กระบวนการยุติธรรมล่าช้าและบางครั้งไม่ทันเวลา กลุ่มผู้มีอิทธิพลและนายจ้างบาง

คนที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนรวมกลุ่มกับข้าราชการที่ทุจริตก่อสร้างขบวนการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาเข้ามาในจังหวัดระนอง สร้างความเสียหายต่อระบบสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ 3) Threats อุปสรรค แรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาเมื่ออยู่ในจังหวัดระนองย่อมต้องแย่งทรัพยากรและบริการภาครัฐกับประชาชนชาวไทยโดยอัตโนมัติ เช่น การแย่งใช้บริการโรงพยาบาลรัฐ แรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาขาดจิตสำนึกในการรักษาสິงของที่เป็นสาธารณะประโยชน์เพราะไม่ใช่ประเทศของตน จังหวัดระนองมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเมียนมา ทั้งทางบกและทางทะเล เป็นระยะทางยาว มีช่องทางเข้าออกมากมาย ในขณะที่กำลังของเจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอ การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN COMMUNITY) ทำให้การอพยพแรงงานต่างด้าวมามากขึ้น และยากต่อการควบคุม ความเสี่ยงจากปัญหาการขาดแคลนแรงงาน การขาดแคลนแรงงานในบางอุตสาหกรรม ทั้งแรงงานระดับวิชาชีพและช่างฝีมือโดยแนวทางแก้ไขทั้งระยะสั้นและระยะยาว ผู้ประกอบการจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง ที่จะผลิตบุคลากรหรือพัฒนาแรงงานให้มีฝีมือขึ้นมาป้อนเข้าสู่ภาคธุรกิจของตัวเอง โดยขณะนี้ธุรกิจเรือประมงกิจการงานบ้าน งานธุรกิจในครัวเรือน อุตสาหกรรมขนาดเล็ก และขนาดกลาง กำลังขาดแคลนแรงงานเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับกิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ใช้แรงงานจำนวนมาก กำลังประสบกับภาวะแรงงานขาดแคลน แรงงานเมียนมาส่วนใหญ่ทยอยกลับบ้าน เนื่องจากประเทศมีความเจริญมากขึ้นหลังจากที่รัฐบาลเมียนมาเริ่มผ่อนปรนและเปิดประเทศมากขึ้น ทั้งการไหลออกของแรงงานไทยที่มีทักษะสูง ภายหลังจากการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน¹⁰ รวมถึงแรงงานมีการเคลื่อนย้ายไปจังหวัดอื่นโดยที่จังหวัดระนองเป็นที่ฝึกทักษะเมื่อเกิดความชำนาญแล้วแรงงานเหล่านั้นจะเคลื่อนย้ายไปจังหวัดที่มีค่าจ้างแรงงานสูงกว่ามาตรการของ EU ในการให้ใบเหลืองกับสินค้าอาหารทะเลไทย ซึ่งภาครัฐจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ส่งผลต่อนโยบายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมา 4) Opportunity โอกาส รัฐบาลปัจจุบัน มีศักยภาพในการผลักดันกฎหมายพิเศษเพื่อการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาได้หากมีความตั้งใจ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดระนองมีศักยภาพในการพัฒนาแรงงานขาดทักษะให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือได้ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนการผลิต ฤดูกาล จะส่งผลต่อการกำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับ

แรงงานต่างด้าวชาวเมียนมา แนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนอง ที่น่าจะเกิดประสิทธิภาพคือต้องมีการดำเนินการแบบบูรณาการอย่างจริงจังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการจัดตั้งคณะกรรมการด้านแรงงานต่างด้าวและต้องมีผู้บังคับบัญชาสูงสุดในเรื่องนี้เพียงคนเดียวซึ่งน่าจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด นอกจากนี้แล้วยังมีปัจจัยเสริมในเรื่องอุปสงค์แรงงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการอพยพย้ายถิ่นของแรงงาน เพราะในพื้นที่เศรษฐกิจแต่ละแห่งจะมีระดับอุปสงค์แรงงานแตกต่างกัน เช่นในพื้นที่เศรษฐกิจที่มีโรงงานที่ใช้แรงงานคนมากกว่าเครื่องจักร ก็จะมีอุปสงค์แรงงานสูง

ในประเด็นผลของการบริหารจัดการแรงงานที่มีต่อการสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ใน 6 ประเด็น ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์¹¹ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการสร้างความมั่นคง ผลการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ เกิดความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน จากอันตรายจากแรงงานต่างด้าว เพราะราชการมีระบบควบคุมแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังจะส่งผลต่อความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง โดยเฉพาะระบบการเมืองท้องถิ่นจะมีความมั่นคง เป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารงานในพื้นที่ที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ผลการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ ประเทศไทยได้มีแรงงานต่างด้าวที่มีคุณภาพและศักยภาพ พร้อมรับการพัฒนาเพิ่มพูนทักษะการทำงานเป็นแรงงานที่มีคุณภาพสูง ทำให้เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สามารถสร้างรายได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ สร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ผลการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ เกิดการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพของกำลังพลประเภทข้าราชการของไทยในจังหวัดระนอง ยกกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน

ทางสังคมการสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ แรงงานต่างด้าวมียุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผลการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ แรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองไปสามารถไปแก้ปัญหาและทำลายสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยส่งผลดีให้กับยุทธศาสตร์ในข้อนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ผลการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ การจัดการเรื่องต่างๆต่อแรงงานเป็นไปอย่างมีระบบและมีการบูรณาการอย่างแท้จริงระหว่างหน่วยงาน เกิดการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สรุป

การบริหารจัดการงานแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวที่มีประสิทธิภาพจะต้องจัดให้มีการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว ในลักษณะที่มีการประสานงานอย่างสอดคล้อง และบูรณาการแผนกลยุทธ์ในการควบคุมและป้องกันการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวชาวพม่าของจังหวัดระนองร่วมกัน ต้องมีการตั้งหน่วยงานกลางในการแก้ไขปัญหา โดยมีผู้ว่าราชการเป็นหัวหน้าสูงสุด และมีผู้บังคับบัญชารองลงมาเป็นหัวหน้าหน่วยงานต่างๆในจังหวัด เช่น หน่วยงานทหาร ตำรวจ ปกครอง สาธารณสุข ฝ่ายกฎหมายและหน่วยงานกระทรวงอื่นๆทั้งหมดที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเข้ามาทำงานในจังหวัดระนองของแรงงานต่างด้าว ส่งผลให้เกิดการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านของยุทธศาสตร์ชาติและช่วยให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติได้แก่ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองมีดังนี้

1. จัดให้มีการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระนองอย่างบูรณาการ ทุกส่วนงานราชการต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนอย่างดีและสามารถปฏิบัติงานร่วมสานพลังกับหน่วยงานอื่นอย่างดียิ่ง
2. รัฐบาลต้องเอาใจจริงเอาใจกับการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมือง เพราะมีผลกระทบต่อประเทศชาติในหลายมิติ ต้องถือว่าปัญหานี้เป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) รัฐบาลต้องให้ความสนใจและลงมาร่วมแก้ปัญหา มากกว่าการนั่งสั่งการมายังผู้ว่าราชการจังหวัดระนองเพียงอย่างเดียว รัฐบาลต้องมีแผนยุทธศาสตร์ในการควบคุมและป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวเมียนมา และจังหวัดระนองต้องมีแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลเพื่อการดำเนินการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง
2. เพิ่มมาตรการและบทลงโทษสำหรับประชาชนผู้กระทำความผิดในการนำพาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและให้มีการลงโทษโดยไม่รอลงอาญา
3. เพิ่มบทลงโทษอย่างรุนแรงสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดในการนำพาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย รัฐบาลต้องมีกฎหมายพิเศษที่ใช้เพื่อบังคับใช้ลงโทษต่อข้าราชการไทยที่แสวงหาประโยชน์จากการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมา อย่างรุนแรงเด็ดขาดโดยจัดให้มีกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐโดยหน่วยงานจากรัฐบาลกลางเพื่อตรวจสอบถึงการมีผลประโยชน์ทับซ้อน
5. ปรับปรุงระเบียบในการผ่านเข้าออกของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองให้มีความง่ายในการปฏิบัติและง่ายในการตรวจสอบรวมทั้งพิจารณาปรับลดอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับแรงงานต่างด้าวให้เหมาะสมในการขอเข้าออกประเทศ
5. ดำเนินการปราบปรามขบวนการค้าแรงงานต่างด้าวโดยผิดกฎหมายอย่างจริงจัง และชุดรากถอนโคน เท่านั้น
6. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์รณรงค์ในเรื่องของการใช้แรงงานกับบทลงโทษ ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเกิดการรับรู้ที่ถูกต้อง

7. เพิ่มความร่วมมือกับฝ่ายเมียนมาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดความไว้วางใจและความไว้วางใจของทั้งสองประเทศ

7.1 ในระดับรัฐบาลให้เพิ่มความสัมพันธ์ในเชิงบวก และกำหนดนโยบายระดับยุทธศาสตร์อย่างชัดเจน

7.2 ในระดับท้องถิ่น ให้เพิ่มความร่วมมือระหว่างไทยและเมียนมา ในระดับเจ้าหน้าที่ชายแดนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติ ด้วยการจัดกิจกรรมของทั้งสองประเทศเช่น การจัดกีฬาสองฝั่งชายแดน การจัดกิจกรรมดนตรีชายแดน

กล่าวโดยสรุปในภาพรวม จังหวัดระนองต้องมีการบริการจัดการแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลในทางบวกในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติของรัฐบาลในภาพใหญ่

¹ รายงานสถานการณ์ด้านแรงงาน“สถานการณ์ด้านแรงงาน” .[อินเทอร์เน็ต] 2561[เข้าถึงเมื่อ มกราคม 25].เข้าถึงได้จาก:

http://www.mol.go.th/academician/labour_situation/province.

² นโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคง,สำหรับงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (ฉบับรัฐมนตรี) เข้าถึงได้จาก : <https://www.planning.did.go.th>

³ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ, สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เข้าถึงได้จาก <http://www.tsd.police.go.th>

⁴ คำบรรยายสรุป การฝึกอบรมเครื่องข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ด้านแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ 2561 ณ โรงแรมกระปี่รอยัล เมือง จว.

⁵ คู่มือ การพัฒนาส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้าราชการพลเรือนสำหรับคณะกรรมการจริยธรรม,หน้า 2

⁶ เรื่องเดียวกัน; หน้า 2

⁷ ไทยรัฐออนไลน์ .งาน “กรรมกรคนรับใช้ต่างด้าวทำได้” ย้ำห้ามขายของ แอ่งอาชีพคนไทย. (อินเทอร์เน็ต) 2562 [เข้าถึงเมื่อ 2562 มกราคม 25]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thairath.co.th/content/1186370>.

⁸ ข่าวสดออนไลน์ส่งแล้ว.”กมต่างด้าว.”ยึดอีก6ดเริ่มใช้ใหม่ .1มค.61 ให้เวลาจดทะเบียนแรงงาน ต่เซ็นม.44จัด 6 ข้อแก้ปมวุ่น ห้ามทหาร .[อินเทอร์เน็ต] จับขังไถเงิน.ตร-2561 [เข้าถึงเมื่อ 2561 กรกฎาคม 5]. เข้าถึงได้จาก :[http:// www.khaosod.co.th/special-stories/news_431406](http://www.khaosod.co.th/special-stories/news_431406)

⁹ สุเทพ อารมณ์รัตน์. (2547). การศึกษาความจำเป็นของนายจ้างในการใช้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองของจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

¹⁰ กระทรวงต่างประเทศ : ประชาคมอาเซียน. (เอกสารอัดสำเนา)

¹¹ พระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักนายก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ นางสาว กรชนก ชื่นใจ

วัน เดือน ปี เกิด 11 เมษายน 2510

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2521-2525

มัธยมโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ

พ.ศ. 2525-2530   ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2534-2540   พนักงานขาย บริษัท แซทเทล (ประเทศไทย) จำกัด

พ.ศ. 2541-2550   หัวหน้าเจ้าหน้าที่ บริษัท แซทเทล (ประเทศไทย) จำกัด

พ.ศ. 2551-2558   ผู้ช่วยผู้จัดการ บริษัท แซทเทล (ประเทศไทย) จำกัด

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2558-ปัจจุบัน   รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท แซทเทล (ประเทศไทย) จำกัด